

РЕЦЕНЗИЯ

за дисертационен труд на тема
„Оркестровото творчество на композитора Йордан Гошев като изпълнителска
проблематика”

на Иван Стефанов Стоянов

редовен докторант в катедра „Музика“, ФИ

Югозападен университет „Неофит Рилски“

за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“

по докторска програма „Теория и практика на изпълнителското изкуство“

в област на висше образование 8. Изкуства

по професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство

от проф. д-р Иванка Влаева

Югозападен университет „Неофит Рилски“

Иван Стефанов Стоянов е музикант с много опит и големи достижения в областта на музикалното изкуство. Завършва НМА „Проф. Панчо Владигеров“ със специалност „Дирижиране“. След това специализира оркестрово дирижиране в Академията на Йехуди Менухин “Пиер Дерво” при проф. Константин Буджиано, а така също участва в майсторски класове в чужбина. Автор е на театрална музика. Той е директор и главен диригент на различни оркестрови състави. Организатор и директор е на Международния фестивал „Дни на камерната музика“ – Габрово. В репертоара му има над 2000 творби от всички музикални жанрове. Работи с много известни музиканти и оркестри и има гастроли в България и в различни държави в чужбина. Прави звукозаписи с водещи български оркестри. Значителни са неговите заслуги за премиерите на много произведения от български композитори и за изпълнението на български музикален репертоар.

Посочените умения и големият музикален опит на Иван Стоянов са много добра база за успешното разработване на неговата дисертация. Докторантът е избрал за тема на дисертационния си труд важна тематика - „Оркестровото творчество на композитора Йордан Гошев като изпълнителска проблематика”. Темата на дисертационния труд е нова и актуална. Много е

ценно, че част от получените резултати са апробирани в практиката и те могат да се приложат при следващи музикални изпълнения на изследваните творби. Също така докторантът е изпълнил минималните национални наукометрични изисквания.

Дисертационният труд се състои от 131 страници – от тях 125 страници са основен текст. В структурата на дисертацията има увод, две глави, заключение и библиография. Използвани са 97 източници на латиница и на кирилица. Включени са нотни примери и таблица, която обобщава хронологичните концептуални връзки в оркестровите творби на Йордан Гошев.

В увода се представя необходимостта и актуалността от изследване на творчеството на композитора Йордан Гошев и съществени за авторския му стил произведения. Много точно и ясно са формулирани обектът, предметът, целта, задачите и методиката на изследването. Посочва се, че главен акцент в изследването е изпълнителската гледна точка в анализите и възможностите за практическо приложение на получените резултати.

В Първа глава „Изпълнителска проблематика в симфоничното творчество на композитора Йордан Гошев“ се анализират Симфония № 2 и Симфония № 3. Обосновава се изборът на тези произведения като знакови за композитора, който се отличава с афинитет към себеизразяване чрез симфонични творби. Изборът на двете симфонии е продиктуван от полярните подходи при тяхната реализация. Така се разкриват различни модели на авторско мислене и съответстващите им изпълнителски решения. Симфония № 2 е с едночастна структура за симфоничен оркестър в троен състав, докато Симфония № 3 е изградена в 4 части и е написана за струнен оркестър. Втора симфония е определена от докторанта като ключова за авторския стил на Йордан Гошев. Това заключение се основава върху работата с тематичния материал и неговата звукова специфика, които се развиват в другите посочени творби. Сред характеристиките за изграждането на тази симфония, типични за

композитора, са посочени лайтмотивното развитие, фолклорните елементи, контрастно-съставните форми, специалното внимание върху цезурите и др. В резултат на диригентския анализ се стига до заключение за необходимост от и подходи за логично обединяване на всички контрастни дялове, за да се достигне до генералната кулминация.

Другата анализирана Симфония № 3 според докторанта представя трансформациите в концепцията за реализиране на едно произведение. Първоначално творбата е създадена като Lamento и то по-късно е включено в симфоничен цикъл с четири части: Adagio – Scherzo – Lamento – Allegro/Final. Докторантът нарича условно тази симфония „класическа“. Като диригент, който осъществява премиерата, следващото изпълнение на творбата и първия ѝ звукозапис, Иван Стоянов оценява пропорциите и организацията на музикалния материал като израз на „съвършени пропорции“. Те са осъществени с „лаконичност на изказа“, характерен за творческия подход на композитора и в други негови творби. Като се основава на детайлния анализ на музикалноизразните средства, докторантът насочва вниманието към изпълнителските възможности на оркестъра и акцентира например върху разнообразието от щрихи, тембри и регистри, „аскетичната“ динамична скала, необходими за убедителна изпълнителска интерпретация.

Втора глава от дисертацията разглежда „Изпълнителска проблематика в оркестрови творби на композитора Йордан Гошев в концертния и камерен жанр“. За анализите се избират произведения за солист и оркестър и хор и оркестър, както и творби за камерен и струнен оркестър. Така се представят композиторски подходи в други жанрове. Констатира се интерес на Йордан Гошев към концертното начало в музиката, който е представен чрез негови ценни постижения като Рапсодия за пиано и оркестър (с „носталгичен характер“, в която „пулсира невероятната енергия на фолклора“) и Концерт за цигулка („една от най-големите творчески сполуки на композитора до този момент“). Започва се с анализи от общото – сравнителен анализ на избраните

опуси с други в съответния жанр от други автори, и се продължава с детайлен анализ на всяко от избраните за изследване произведения. Анализират се различни като изпълнителска проблематика творби. Наблюденията върху посочените две инструментални произведения (с едночастна и многочастна структура) се допълват с тези във вокално-оркестровото съчинение „Луди млади“, написано по литературната поема на Пейо Яворов в две творчески версии (първоначално акапелна и по-късно за хор и оркестър, „представителна за съвременната ни композиторска школа“). Ценни са изводите на докторанта за взаимодействие между симфоничните и камерните жанрове в творчеството на Йордан Гошев, за диалог между солист и оркестър. Ясно са представени спецификите при изпълнение на виртуозните солови партии и в многопластовия оркестров език, което е ключ за достигане на убедителна изпълнителска интерпретация и маркер за разпознаваемост на авторския почерк на композитора.

Във втората глава са анализирани още две произведения – Бурлеска за струнен оркестър и Concerto grosso за камерен оркестър – текст, който би могъл да се оформи в отделна глава в дисертацията. За Бурлеската Иван Стоянов констатира, че това е произведение, което изглежда технически лесно, но изисква значителни усилия, за да се постигне лекота, елегантност и виртуозност. За целта той препоръчва определен малък състав на струнния оркестър и изпълнителски указания за постигане на лекота и въздушност на звука. Докторантът определя второто анализирано произведение Concerto grosso с програмно заглавие „Слънчеви отблясъци“ като „събирателна форма на негови [на Йордан Гошев] разнородни композиторски идеи“ и предлага интерпретацията на диригента да следва „утвърдени концепции на изпълнителски модели“, съответстващи на музикалната композиция. За целта докторантът посочва уточнения в щрихите и фразировката, които са получили одобрение от композитора. Също така се предлага използване на разширен оркестров състав, за да се постигне по-ярък динамичен релеф в

драматургичното развитие. Споделят се и ценни идеи и опит за адекватен звукозапис на произведения като посоченото Concerto grosso.

В заключението на дисертацията се обобщават важни изводи, до които докторантът достига в своята изследователска, репетиционна, концертно-изпълнителска и звукозаписна работа. Авторефератът на дисертацията пълно и правилно отразява достигнатите резултати в изследването.

Приносите в дисертацията може да се очертаят в няколко посоки. Дисертационният труд на Иван Стоянов е първото цялостно научно изследване в България за симфоничното творчество на Йордан Гошев с акцент върху изпълнителската проблематика. В дисертационния текст се анализират различни подходи при изпълнението на същности за творческия стил и методи на работа на композитора с музикалния материал. Основен практически принос на дисертационния труд са анализът на изпълнителските проблеми и подходи към интерпретация на избраните за изследване творби. Практически принос на дисертацията са концертните изпълнения на някои от анализирани произведения, както и редакционната работа за подготовката на запис на Concerto grosso и бъдещата премиера на Концерт за цигулка и оркестър. Представени са взаимодействия и приемственост в творчеството на Йордан Гошев с творби на европейски и български композитори. Направена е систематизация и хронологични концептуални връзки между творби на композитора Гошев. Много ценен принос са практическите указания към диригентите и изпълнителите за изпълнение и звукозапис на анализирани в дисертацията произведения.

Дисертацията представя нова и важна тематика, следва логиката в изследването и решава успешно поставените цел и задачи. Отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ и минималните национални наукометрични изисквания. Тя може да послужи за по-добро осмисляне и изпълнение на анализирани произведения, но и да бъде модел при изследване на други творби от съвременната музика. Отчитам актуалността на

дисертационния труд. Подкрепям научните приноси, формулирани от докторанта. Затова убедено предлагам на уважаемото Научно жури да присъди на Иван Стефанов Стоянов образователната и научна степен „доктор” в професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство.

София, 6 ноември 2022 г.

проф. д-р Иванка Влаева

REVIEW

on dissertation

„The orchestral work of the composer Yordan Goshev as a performing issue”

by Ivan Stefanov Stoyanov

doctoral student, Music Department, Faculty of Arts

South-West University “Neofit Rilski”

for obtaining educational and scientific degree “Doctor” (PhD)

doctoral programme "Theory and practice of performing arts"

in the field of higher education 8. Arts

professional field 8.3. Music and dance art

by Prof. Ivanka Vlaeva, PhD

South-West University “Neofit Rilski”

Ivan Stefanov Stoyanov is a musician with a lot of experience and great achievements in the field of musical art. He graduated from the National Academy of Sciences "Prof. Pancho Vladigerov" majoring in "Conducting". After that, he specialized in orchestral conducting at the Academy of Yehudi Menuhin "Pierre Dervaux" under Prof. Constantin Buggiano, and also participated in master classes abroad. Ivan Stoyanov is the author of theater music. He is the director and chief conductor of various orchestras, the founder and director of the International Festival "Days of Chamber Music" - Gabrovo. His repertoire includes over 2,000 works of all musical genres. He works with many famous musicians and orchestras and has tours in various countries abroad. Ivan Stoyanov makes sound recordings with leading Bulgarian orchestras. His merits for the premieres of many works by Bulgarian composers and for the performance of Bulgarian musical repertoire are significant.

The above mentioned skills and rich musical experience of Ivan Stoyanov are a very good basis for the successful development of his dissertation. The doctoral student has chosen an important topic - "The orchestral work of the composer Yordan Goshev as a performing issue" as the topic of his work. The topic of the dissertation is new and relevant. It is valuable that the obtained results are tested in practice and

they can be applied in subsequent musical performances of the studied works. Also, the PhD student has fulfilled the minimum national scientometric requirements.

The dissertation consists of 131 pages - of which 125 pages are the main text. The structure of the dissertation has an introduction, two chapters, a conclusion and a bibliography. 97 Latin and Cyrillic sources were used. Sheet music examples and a table that summarizes the chronological conceptual relationships in Yordan Goshev's orchestral works are included.

The introduction presents the necessity and relevance of researching the works of the composer Yordan Goshev and the works essential to his own style. The object, subject, research objectives, tasks and the methodology of the research are precisely and clearly formulated. It is indicated that the main emphasis of the research is the performing point of view in the analyzes and the possibilities for applying the obtained results.

In the first chapter, "Performing issues in the symphonic works of the composer Yordan Goshev", Symphony No. 2 and Symphony No. 3 are analyzed. The choice of these works as emblematic of the composer, who is distinguished by his affinity for self-expression through symphonic works, is justified. The choice of the two symphonies was dictated by the polar approaches in their realization. Thus, different models of author's thinking and their corresponding performing decisions are revealed. Symphony No. 2 has a one-movement structure for symphony orchestra while Symphony No. 3 is structured in 4 movements and written for string orchestra. The Second Symphony was defined by the doctoral student as a key work to Yordan Goshev's composer style. This conclusion is based on the work with the thematic material and its sound peculiarities, which are developed in the other works mentioned. Among the characteristics of the construction of this symphony, typical for the composer, are the leitmotive development, folkloric elements, forms that compound contrasting parts, special attention to caesuras, etc. As a result of the conductor's analysis, a conclusion is reached about the need to logically unite all the contrasting parts in order to reach the general culmination.

The other analyzed Symphony No. 3, according to the doctoral student, represents the transformations in the concept of creating a work. This work was originally created as a Lamento and was later incorporated into a four-movement symphonic cycle: Adagio – Scherzo – Lamento – Allegro/Final. The doctoral student conditionally calls this symphony "classical". As a conductor who performs the premiere, the next performance of the work and its first sound recording, Ivan Stoyanov appreciates the structure and organization of the musical material as an expression of "perfect proportions". They were carried out with "laconism", typical for the composer's creative approach in his other works. Based on the detailed analysis of the means of musical expression, the doctoral student emphasizes the performance capabilities of the orchestra and emphasizes, for example, the variety of strokes, timbres and registers, the "ascetic" dynamic scale, necessary for a convincing performance interpretation.

The second chapter of the dissertation studies "Performing issues in the orchestral work of the composer Yordan Goshev in the concert and chamber genre". Works for soloist and orchestra and choir and orchestra, as well as works for chamber and string orchestra, are selected for the analyses. This is how composer approaches are presented in other genres. Yordan Goshev's interest in the concert genre is noted, which is represented by his valuable achievements such as Rhapsody for piano and orchestra (with a "nostalgic character", in which "the incredible energy of folklore pulses") and Violin Concerto ("one of the composer's greatest creative achievements"). It begins with analyzes from the general - a comparative analysis of the selected opus with others in the corresponding genre by other authors, and continues with a detailed analysis of each of the works selected for research. Works with different performance issues are analyzed. The observations on the mentioned two instrumental works (with one-movement and multi-movement structures) are complemented by those in the vocal-orchestral composition "Crazy Youth", written on the literary poem by Peyo Yavorov in two creative versions (initially a cappella and later for choir and orchestra, "representative sample for our modern school of

composers"). The PhD student's conclusions about interaction between symphonic and chamber genres in Yordan Goshev's works, about dialogue between soloist and orchestra, are valuable. The specifics of the performance of the virtuoso solo parts and the multi-layered orchestral language are clearly presented, which is a key to achieving a convincing performance interpretation and a marker for the recognizability of the composer's music style.

In the second chapter, two more works are analyzed - Burlesque for string orchestra and Concerto grosso for chamber orchestra, which could technically form a separate chapter in the dissertation. About the Burlesque, Ivan Stoyanov states that it is a piece that looks technically easy, but requires considerable effort to achieve lightness, elegance and virtuosity. For this purpose, he recommends a certain small ensemble of the string orchestra and performing instructions to achieve lightness and airiness of the sound. The doctoral student defines the second work analyzed, the Concerto grosso with the program title "Solar Glares" as a "summary form of his [Yordan Goshev's] various compositional ideas" and suggests the conductor's interpretation to follow "established concepts of performance models" corresponding to the musical composition. For this purpose, Ivan Stoyanov points out clarifications in the strokes and phrasing, which have been approved by the composer. It is also suggested to use an extended orchestra in order to achieve a brighter dynamic relief in the dramaturgical development. Valuable ideas and experience for relevant recording of works such as the mentioned Concerto grosso are also shared.

The conclusion of the dissertation summarizes important conclusions reached by the doctoral student in his research, rehearsals, concert performances and recording work.

The contributions of the dissertation can be outlined in several directions. Ivan Stoyanov's dissertation is the first comprehensive scientific study in Bulgaria of Yordan Goshev's symphonic works with an emphasis on performance issues. The dissertation text analyzes different approaches in the performance of essential for the

composer's creative style and methods of working with the musical material. The main practical contribution of the dissertation is the analysis of performance problems and approaches to interpretation of the selected compositions for research. The practical contribution of the dissertation work is the concert performances of some of the analyzed works, as well as the editorial work for the preparation of a recording of the Concerto grosso and the future premiere of the Concerto for Violin and Orchestra. Interactions and continuity in Yordan Goshev's work with works of European and Bulgarian composers are presented. Systematization and chronological conceptual connections between the works of the composer Goshev have been made. A valuable contribution are the practical instructions for conductors and performers for the performance and sound recording of the works analyzed in the dissertation.

The abstract of the dissertation fully and correctly reflect the results achieved in the research.

The dissertation presents a new and important topic, follows the logic of the research and successfully solves the set goals and tasks. It meets the requirements of the Law (RSASR and PPZRASRB) and the minimum national scientometric requirements. It can serve for a better understanding and performance of the researched works, but also be a model for researching other works of contemporary music. I consider the relevance of the dissertation work and accept the scientific contributions formulated by the PhD student. Therefore, I strongly suggest to the respected Scientific Jury to award Ivan Stefanov Stoyanov the educational and scientific degree "Doctor" in professional direction 8.3. Music and dance art.

Sofia, 6 November 2022

Prof. Ivanka Vlaeva, PhD